

Nová tradícia organových koncertov

(pv) - Počas troch októbrových štvrtkových večerov, v troch rôznych kostoloch, na troch koncertoch, sa prešovskému publiku predstavili traja organisti a ich traja spoluúčinkujúci v rámci prvého ročníka festivalu Svätomikulášsky organ, z ktorého výťažok bude použitý práve na jeho prestavbu.

Prešovská gotika, združenie priateľov a nadšencov organovej a sakrálnych hudby a myšlienky záchranu historického organu v Konkatedrále sv. Mikuláša verí, že týmto festivalom založila novú tradíciu organových koncertov v Prešove, ktorého hudobný život je nielen v rámci Slovenska odjakživa mimoriadne pulzujúci. Festival sa tohto roku niesol v znamení spojenia organu a dychového nástroja a tak 12. 10. 2017 v prvý koncertný večer v Evanjelickom kostole sv. Trojice vystúpili prešovskému publiku už dobre známa a obľúbená organistka Miriam Brandisová a hobojsťka Jana Lešková, v druhý 19. 10. 2017 - v Kostole sv. Jozefa - františkánskym - jeden z najväčších slovenských organových talentov Tomáš Mihalik s trubkárom Antonínom Horkelom a na tretom 26. 10. 2017 - v konkatedrále - humenská chrámová organistka Katarína Feňová a flautistka Mária Rišková. Ako sa stalo dobrou tradíciou, po každom koncerte bolo publikum pozvané na neformálne stretnutie s malým pohostením.

V kancelárii prešovského dekana Jozefa Dronzeka sme sa stretli s Františkom Zborovským, predsedom združenia Prešovská gotika a moderátorkou koncertov Annamáriou Jerigovou, aby odpovedali na pár otázok.

Čo pre vás znamená organ ako hudobný nástroj a čo konkrétne historický organ v konkatedrále?

František Zborovský: - Vyrastal som v Prešove a konkatedrálu poznám od detstva. Ako deti sme sa otáčali za zvukom organa a pozerali hore na chór. Organ je kráľovský nástroj, podmanivý, vie vyvolať emócie radosti aj smútku, v tej hudbe je všetko. Ako mi neskôr učaroval malý organ, mojím snom bolo počuť oba organy hrať spolu, pripadalo mi to ako niečo úžasné. V Prešovskej gotike sa vraciam po rokoch aj k naplneniu svojho sna. Mój vzťah k historickému organu je súčasťou môjho života. Až si myslím, že je pre mňa také samozrejmé počuť jeho nádherný zvuk, že si ho neviem nikdy vážiť. Jeho hodnota, a to nielen historická, je pre Prešov a náš región nesmierna a nevyčísľiteľná.

Annamária Jerigová: - Ak mám byť úprimná, organ som od detstva vnímala len ako súčasť omše a pôsobil na mňa majestátne a silne. Ja skôr obdivujem nástroje nežnejšie - sláčikové, strunové. Keďže u nás v Kendiciach nebol organista, aj ja som sa krátko učila hrať na organe, ale nemala som čas sa tomu venovať a nepoznala som dobrých organistov. Počula som ich hrať, len keď ma môj ocko zobral do Prešova do konkatedrály na omšu. No môj manžel, ktorý má rád organovú hudbu, ma raz pozval na koncert pána Ivana Sokola, a tak som sa až v dospelosti cez neho naučila vnímať a objavovať krásu zvuku organa. Historickú hodnotu organa v konkatedrále si ani neuvedomujeme, preto som veľmi potešená myšlienkou, že sú tu ľudia, ktorí sa odhodlali zachrániť túto historickú pamiatku pre budúce generácie.

Organovú hudbu mnohí berú ako hudbu veľmi vážnu a ťažkú na počúvanie a spojenú len s kostolmi a omšami. Myslíte si, že má v Prešove svoje publikum, ktoré jej rozumie a vie ju oceniť?

František Zborovský: - Jednou z úloh, nielen nás v Prešovskej gotike, je oslovovať a získavať ľudí, aby prichádzali na koncerty a spoznávali organovú hudbu. Ak my budeme mať vzťah k takej hudbe, je predpoklad, že ho budú mať aj naše deti. Je potrebné ukázať mladým, čo je kvalitná organová hudba. Videli sme na koncertoch, že v Prešove je vnímavé publikum, ktoré vie takúto hudbu oceniť. Reakcie ľudí boli veľmi pozitívne a spontánne. Na stretnutiach po koncertoch s nami zdieľali svoje pocity a boli sme z toho veľmi potešení.

Annamária Jerigová: - Myslím, že v Prešove také publikum je, a hoci je ho málo, stále sa kostol pri organovom koncerte zaplní. Na koncert však nechodia len odborníci a ľudia, ktorí organovej hudbe rozumie. Dôležití sú aj tí poslucháči, ktorým sa táto hudba páči, ale napríklad nevedia, že medzi jednotlivými časťami skladby sa netlieska a že radosť a vďaka interpretovi sa prejavuje až na konci skladby. Publikum je potrebné hudobne vy-

Vpredu Katarína Feňová organ, vzadu Mária Rišková priečna flauta. Koncert 26.10.2017 v Konkatedrále sv. Mikuláša.

chovávať a vzdelávať. Snažila som sa na koncerty pripraviť tak, aby sa ľudia dozvedeli aj niečo zo životných príbehov autorov a zo zákulisia tvorby skladieb.

Ktorý z koncertov a prečo vás najviac oslovil? Nie je spojenie organu a dychových nástrojov netradičné? Našli ste si na niektorom z koncertov aj svoju obľúbenú skladbu?

František Zborovský: - Všetky tri koncerty boli výnimočné. Pre poslucháčov bolo unikátne počuť spojenie organa a dychového nástroja, možnosť počuť takéto spojenie je zriedkavé. Organ sa radí ku klávesovým nástrojom, ale v skutočnosti je nástrojom dychovým, pretože zvuk vyvoláva vzduch prúdiaci cez píšťaly. Sú registre, ktoré sa veľmi podobajú dychovým nástrojom a tá kombinácia preto tak veľmi dobre dopadla, lebo pre organ to nebolo cudzie, bolo to vlastné. Spojenie bolo prirodzené, uchu lahodiace, perfektné. Mojih obľúbených skladieb bolo viacero - najmä klasika od Bacha.

Annamária Jerigová: - Každý koncert mal niečo osobité. Páčilo sa mi striedanie interpretov, hudobných nástrojov a jednotlivých organov. V evanjelickom kostole som predtým nebola a zaujala ma krásna tohto organa. Na tomto prvom koncerte aj odznela moja obľúbená skladba - Gabrielov hobojsť od Morriconeho. Celkovo ma najviac oslovil koncert organistu Tomáša Mihalika a trubkára Antonína Horkela, pre unikátnosť počuť hrať organ s trúbkou a improvizované umenie mladého organistu. Na poslednom koncerte ma pote-

šil prídavok v skladbe od Mariána Vargu.

Čo bolo pre vás príjemným prekvapením festivalu?

František Zborovský: - Pokúsili sme sa koncerty tak dramaturgicky pripraviť, aby sa divákom páčili a vďaka mimoriadne kultivovanému moderovaniu pani Jerigovej sa to podarilo. To bolo prvé príjemné prekvapenie a druhým diváci svojou spontánnosťou a reakciami po koncertoch. Ak sa ľudia podelia so svojimi radostnými emóciami, emócie sa znásobujú. Ľudia nám na stretnutiach hovorili, aby sme to robili ďalej.

Annamária Jerigová: - Ďakujem za ocenenie. Mňa osobne príjemne prekvapila účasť na koncertoch. A povzbudivé reakcie publika.

Ing. František Zborovský

Občianske združenie Prešovská gotika vzniklo 2. decembra 2016. Cieľom práce združenia Prešovská gotika je:

- podpora rekonštrukcie organu v Konkatedrále sv. Mikuláša,
- organizovanie prednášok, školení a seminárov, organizovanie kultúrnych podujatí,
- vydávanie publikácií a hudobných nosičov,
- šírenie, uchovávanie a rozvíjanie umenia zborového spevu,
- podpora ochrany a zveľadovania sakrálnych stavieb včítane interiérov.